

Nurşat Biçer

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Motivasyona İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Sınıf içi Gözlemler

Öz

Bu çalışmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin kendi motivasyon durumlarına ilişkin görüşlerinin alınması ve sınıf içinde görülen motivasyonla ilgili davranışların gözlemlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenirken kendini motive etme yöntemleri, motivasyonlarını artıran etkinlikler, motivasyonlarını azaltan etkinlikler ve sınıf içinde gerçekleşen motivasyonla ilgili davranışlar incelenmiştir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen on beş yabancı öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşmeler ve gözlemler yoluyla toplanmıştır. Toplanan veriler içerik analiziyle incelenmiştir. İncelenen veriler doğrultusunda hazırlanan bulgular kod ve kategoriler hâlinde sunularak araştırma sorularının cevapları aranmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin kendine özgü motive etme yöntemleri kullandıkları, çoğunlukla oyunlu ve eğlenceli etkinliklerin onları motive ettiği, tekrar yapılan ve birbirine benzeyen etkinliklerin onların motivasyonunu düşürdüğü ve sınıf içinde motivasyonun önemli oranda okutmanlar bağlı olarak gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda elde edilen sonuçların yabancılara Türkçe öğretilirken kullanılması etkili ve verimli bir öğrenme sürecinin sağlanmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, motivasyon, dil öğretim merkezi.

Views of Students about their Motivation in Teaching Turkish as a Foreign Language and Classroom Observations

Abstract

In this study, it is aimed to obtain opinions of foreign students about their motivation state in learning Turkish as a foreign language and observe their behaviors in the classroom related to their motivation. For this purpose, motivation methods of foreign students while learning Turkish, factors improving their motivation level, activities weakening their motivation and their behaviors in the classroom related to their motivation were investigated. The case study method, which is one of the qualitative research methods, was employed to conduct the study. The study group consisted of fifteen foreign students learning Turkish as a foreign language. The research data were collected through semi-structured interviews and observations. The collected data was analyzed by content analysis. The research questions were answered by presenting the findings, prepared in accordance with the data obtained, as codes and categories. As a result of the research, it was determined that these students use unique motivating methods to motivate themselves, often games and fun activities motivate them, repeated and similar events reduce their motivation levels and their motivation in classroom is mostly depending on lecturers. Using the results obtained in this context is expected to contribute to ensuring an efficient and effective learning process in teaching Turkish to foreigners.

Keywords: Teaching Turkish, teaching Turkish to foreigners, motivation, language teaching center.

Giriş

Türkçe öğrenmeye başlayan yabancı uyruklu öğrenciler kendi dil öğrenme nedenine ve hedefine bağlı olarak öğrenme sürecine karşı yaklaşımını ve tutumunu belirlemektedirler. Bu durum Türkçe öğrenen yabancıların dil öğrenmede motivasyon durumlarını da etkiler. Yabancı dili etkili şekilde öğrenmede önemli bir etken olarak görülen motivasyon öğrencilerin öğrenme sürecinde üstleneceği rolü de etkiler. Bundan dolayı motivasyon düzeyi düşük olan öğrenciler dil becerilerini geliştirmede diğer öğrencilere göre yetersiz kalırlar (Oxford ve Shearin, 1994). Dil öğrenimi, kişinin ana dili dışında başka bir dil ve kültürle tanışması olduğu için yabancı dil öğretilirken her türlü sıkıcılıktan ve zorluktan uzak durulması gerekir (Barın, 2004). Dil öğrenenlerin öğrendikleri dilden hoşlanması ve o dile ilişkin olumlu bir düşünce içinde olması önemlidir. Bu tür olumlu düşünceler öğrencilerin motivasyon düzeylerini artırarak dil öğrenimini daha kolay ve etkili bir hâle getirebilir.

Bir dili öğrenmeye başlama, öğrenmeye devam etme ve dili öğrenme süreçlerini besleyen kaynaklardan biri olan motivasyon, bireyi bir davranışta bulunmak için harekete geçiren güçtür (Ryan ve Deci, 2000). Motivasyon sözcüğünün kökenine bakıldığında *hareket ettirme* anlamına gelen Latince *movere* kelimesinden geldiği görülmektedir (Pekel, 2001). Motivasyon kavramı TDK'ye (2015) göre ise "isteklendirme, güdüleme" olarak tanımlanır. Bunun dışında çeşitli araştırmacıların motivasyon kavramına ilişkin bazı tanımlamaları bulunmaktadır. Şahin'e (2004) göre bireyin gruptaki verimli davranışının sebebini izah eden iç ve dış enerji unsurlarının toplamıdır. Dörnyei'ye (1998) göre insan davranışlarını yönlendiren ve güçlendiren unsurdur. Cüceloğlu'na (1998) göre ise motivasyon; ilgi, istek, arzu, gereksinim ve dürtüleri içine alan genel bir kavramdır.

Little'a (1991) göre, öğrencinin öğrenme içeriği ve süreciyle belirli bir psikolojik ilişki kurması gerekir. Kurulan bu ilişki, öğrenciyle öğrenme süreci arasında bağ kurulmasını kolaylaştırır. Öğrenciyle süreç arasındaki bu bağ ise bireyin sürece yönelik istek ve motivasyonunu artırır. Öğrenilen dilin öğrenciye sağlayacağı katkılara bağlı olarak öğrencinin motivasyonu artar ya da azalır. Bireyin bir dili öğrenirken kendisine koyduğu hedeflere ulaşmasında sahip olduğu dil becerisinin yanında öğrenme sürecindeki motivasyon düzeyi de etkilidir (Gardner, 2001; Akt. Tok ve Yığın, 2013). Dil öğretiminde öğrenci motivasyonunu etkileyen çeşitli öğeler bulunmaktadır. Bunlardan bireyin içinde bulunduğu öğrenme ortamı, bireyin dil öğrenmeye karşı ilgisi ve öğrenilen dili konuşan topluluklara karşı tutumları ve hedefleri, bireyin dil öğrenmeye karşı olan motivasyonunu olumlu ya da olumsuz şekilde etkilemektedir.

Öğretmenler için her zaman en büyük sorun olan öğrencilerin motivasyonu özerk öğrenme becerileriyle yakından ilgilidir. Kendi öğrenme sürecinin sorumluluğunu üstlenebilen öğrencilerin dil öğrenirken başarılı olmasında yüksek motivasyon oldukça önemli bir rol oynar (Onozawa, 2010). Öğrenme olayının, öğrencinin bir şeyi gerçekten öğrenmeyi istemesi durumunda gerçekleştiği gerçeği düşünüldüğünde, öğrenciyi öğrenme sürecinde harekete geçirecek olan öğelerin öğretmen

tarafından bilinmesi ve bunların bilinçli bir şekilde yönlendirilmesi öğrencinin öğrenmeye olan ilgi ve isteğini artırarak daha etkili sonuçlar almasına yardımcı olur (Arıkıl ve Yorgancı, 2012). “Motivasyon üzerinde öğrencilerin kişisel özellikleri (karakteri, genetik özellikleri), inançları (değer yargıları, ön öğrenmeleri), aile yapıları (ailenin ilgisi, aile içi kurallar, ailenin çocuğun davranışlarına verdiği dönütlerin özellikleri) gibi durumlar öğrenciye öğrenme ilgisi kazandırmada önemlidir” (Topçuoğlu ve Bursalı, 2013: 9). Dil öğretiminde bir öğretmen gerekli bütün koşulları sağlayabilir; fakat öğrenciler öğrenme sürecine katkı sağlamaya istekli olurlarsa öğrenme meydana gelir (Scharle ve Szabó, 2000). Öğrenme sürecinde öğrencileri motive etmeden ve süreçte bulunmaya ikna etmeden öğrenme gerçekleşmez. Bu yüzden etkinlikler yapılmadan motivasyon faktörü göz önünde bulundurularak öğrenme sürecine yön verilebilir. “Yabancı dil öğretiminin temel unsurlarından biri olan motivasyon çalışmaları yapılmadan yabancı dil öğretiminin amacına ulaşamayacağı bir gerçektir” (Arslan ve Akbarov, 2010: 181).

İçsel ve Dışsal Motivasyon

Motivasyon öğrencileri harekete geçirme kaynağı olarak içsel ve dışsal motivasyon şeklinde ikiye ayrılır. Öğrenme isteği, öğrencinin kendi isteği ve çabasıyla ortaya çıkıyorsa içsel, dışardan gelen bir ödüle dayanıyorsa dışsal motivasyonla gerçekleşir (Balaban Salı, 2004; Akt. Seyis, Yazıcı ve Altun, 2013). Ancak iki motivasyon çeşidi de birbiriyle ilişkili olarak etkileşim hâlinindedir (Moore, 2001). “İçsel ve dışsal motivasyon kaynakları öğrenme ve akademik başarı üzerinde farklı düzeylerde etkilidir” (Eggen ve Kauchak, 1997; Akt. Seyis, Yazıcı ve Altun, 2013: 52). Bu anlamda dil öğrenme sürecini başarıyla yürütmek için öğrencilerin içsel ve dışsal motivasyon düzeylerinin yüksek olması gerekmektedir (Gan, Humphreys ve Hamp Lyons, 2004). Bu noktada kişiler dış faktörleri içselleştirerek bu iki faktörü birleştirebilir (Yıldırım, 2007).

“İçsel motivasyon; bireyin bir şeyler elde edebilmek için çaba göstererek başarıya ulaştığında kendisini yeterli, bağımsız hissetmesi ve üst düzey gereksinimlerini karşılaması durumudur” (Onaran, 1981). Öncelikle bireyin içinden gelen öğrenme arzusunu yansıtan (Ryan ve Deci, 2000) içsel motivasyonunun yüksek oluşu ve yabancı dil öğrenmeye istekli olması bu alandaki başarı şansını artıracaktır (Dörnyei, 2005; Akt. Şahin, 2009). Öğrenme hedefinin birey tarafından belirlenmesi hâlinde içsel motivasyon devreye girdiğinden bireyin başarı şansı artmaktadır (Karip, 2007: 33). Kişinin içinden gelen merak, ilgi, öğrenme ihtiyacı, yeterli olma isteği, yeterlik, gelişme arzusu içsel motivasyon kaynaklarına örnek gösterilebilir (Akbaba, 2006; Karip, 2007; Selçuk, 2000). İyimser bireylerin işlerin iyiye gideceğine olan inançları içsel motivasyon düzeyinin kötümser bireylerinkinden daha yüksek olmasını sağlar (Akbaba, 2006: 345).

Dışsal motivasyon, bireyin dışından gelen etkileri içerir (Selçuk, 2000: 209). Bir öğrencinin aldığı yüksek not dolayısıyla öğretmeni tarafından övülmesi, ödül, ceza, takdir edilme, baskı, rica, sevilme, kabul görme, yüksek notlar ve öğretmenin iltifatları şeklindeki pekiştiriciler sonucu

öğrencinin dış faktörlerin etkisiyle öğrenme sürecine katılmaya çalışması dışsal motivasyon kaynaklarına örnek gösterilebilir (Akbaba, 2006; Selçuk, 2000).

Alan yazını incelendiğinde motivasyonun yabancı dil öğretimi üzerindeki etkisini inceleyen bazı araştırmaların (Acat ve Demiral, 2002; Arslan ve Akbarov, 2010; Samatova, 2014; Soyupek, 2007; Şahin, 2009; Şavlı ve Erdaş Keşmer, 2013; Ünsal, 2013; Yılmaz, 2013) yapıldığı görülmektedir. Buna karşın yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında motivasyonun kavramını araştıran çalışmalar da (Barın, 2008; Çetin, 2013; Tok ve Yığın, 2013; Yılmaz ve Buzlukluoğlu Arslan, 2014) yapılmıştır. Alan yazını incelendiğinde Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin motivasyon durumlarına ilişkin görüşlerini ve ders içi gözlemleri konu alan bir araştırmanın yapılmadığı belirlenmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin motivasyon durumlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve sınıf içinde hangi davranışlara yer verildiğinin incelenmesiyle bu alanda yapılacak uygulamalarda motivasyon unsurunun kullanımına katkı sağlanacaktır.

Bu çalışmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin kendi motivasyon durumlarına ilişkin görüşlerinin alınması ve derslerde görülen motivasyonla ilgili davranışların gözlemlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıtlar aranmaya çalışılmıştır:

- Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin kendilerini motive etme yöntemlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin motivasyonlarını artıran etkinliklere ilişkin görüşleri nelerdir?
- Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin motivasyonlarını azaltan etkinliklere ilişkin görüşleri nelerdir?
- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sınıf ortamında motivasyona dayalı hangi davranışlar görülmektedir?

Yöntem

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması (case study) kullanılmıştır. Durum çalışması güncel bir olguyu gerçek bir yaşam çerçevesinde çalışan, olgu ve içeriği arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla delil veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan görgül bir araştırma yöntemidir (Yin, 1984; Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu çalışmada Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin kendi motivasyonlarına ilişkin görüşleri ve derslerde yapılan gözlemlerin derinlemesine incelenmesi dolayısıyla nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Atatürk Üniversitesi Dil Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezinde (ATADİLMER) Türkçe öğrenen B2 düzeyindeki on beş yabancı öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Çalışmada yabancı öğrencilerin kolay ulaşılabilir ve çalışma için gönüllü olmalarından ötürü bu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme yönteminde araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer. Bu yöntem araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Bu örnekleme yöntemi yaygın olarak kullanılmakla birlikte sonuçları daha az genellenebilirdir. Ayrıca bu yöntemin maliyeti de diğer yöntemlere göre daha azdır (Yıldırım ve Şimsek, 2008). Araştırma grubu sekiz erkek ve yedi kız olmak üzere toplam on beş öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcılar farklı ana dillerini konuşan ve farklı ülkelerden gelen karma bir grup niteliğindedir.

Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Araçları

Çalışma kapsamında yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenirken kendilerini motive etme yöntemleri, derste motivasyonu artıran etkinlikler ve derste motivasyonu azaltan etkinliklerle ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme, “insanların neyi ve neden düşündüklerini, duygu, tutum ve hislerinin neler olduğunu, davranışlarını yönlendiren etkenleri ortaya çıkarmayı sağlayan bir veri toplama aracıdır” (Ekiz, 2009, s. 62).

Görüşme formu hazırlanırken Türkçe eğitimi alanında görev yapan bir yardımcı doçent ve yabancılara Türkçe öğretiminde görev yapan iki okutmandan uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Son şekli verilen görüşme formu aracılığıyla öğrencilerle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmelerin ses kayıt cihazıyla kaydedileceği öğrencilere bildirilmiş ve kendilerinden izin alınmıştır. Araştırmacı tarafından katılımcıların isimlerinin ve bilgilerinin kimseyle paylaşılmayacağı ve araştırma sonucunda makale içerisinde kendi isimlerinin kullanılmayacağı belirtilmiştir. Ses kayıt cihazı eşliğinde yabancı öğrencilerle yapılan görüşmeler ortama 15 dakika sürmüştür. Görüşmelerin tamamı araştırmacılar ile katılımcılar arasında, katılımcıların kendilerini rahat hissedebilecekleri bir ortamda gerçekleştirilmiştir.

Yabancı öğrencilerin Türkçe derslerinde motivasyonlarını artıran davranışların sınıf ortamına nasıl gerçekleştiğini tespit etmek amacıyla yarı yapılandırılmış gözlem formu geliştirilmiştir. Gözlem formu geliştirilirken ilgili alan yazını incelenerek gözlem formunda yer alacak maddeler belirlenmiştir. Oluşturulan form üzerinde uzman görüşü alınarak formun son hâli belirlenmiştir. Gözlem tekniği, bir başkasından direkt bilgi almak ya da birinin ifadelerine başvurmadan ziyade diğer tekniklerden farklı olarak araştırmacının gördükleri, duydukları ve kaydettiklerine dayalı olarak verilerin oluşturulması ve toplanması sürecine dayanmaktadır (McMillan ve Schumacher, 2010).

Gözlemler görüşme yapılan öğrencilerin dersine giren beş öğretmenin dersinde birer saat gerçekleştirilmiştir. Gözlemler, öğrenme süreci içerisinde, bir haftalık aralarla yapılmıştır. Gözlem yapılırken araştırmacı tarafından notlar tutulmuş ve dersler kamerayla kayıt altına alınmıştır. Kamera kayıtları daha sonra araştırmacı tarafından tekrar izlenerek gözlem notlarıyla beraber değerlendirilmiştir. Araştırılan olay ve olgular görsel olarak kayıt altına alınarak doğal durumlar tekrar izlenebilir. Video kayıtları verileri hatırlatıp yönetmede yardımcı olur (Bogdan ve Biklen, 2007).

Verilerin Analizi

Bu araştırma nitel bir çalışma olarak tasarlanmış ve verilerin analizinde nitel veri analiz teknikleri kullanılmıştır. Türkçe öğrenimi gören yabancı öğrencilerin görüşlerinden ve derslerde yapılan gözlemlerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi hacimli olan nitel verileri alarak temel tutarlılıkları ve anlamları belirlemeye yönelik nitel veri indirgeme ve anlamlandırma çabasıdır (Patton, 2014).

Çalışma kapsamında öğrencilerle yapılan görüşmeler esnasında alınan ses kayıtları yazıya aktarılmıştır. Veriler yazıya aktarılırken anlaşılmayan ifadeler katılımcılara sorularak teyit edilmiştir. Görüşme verilerinin yazıya aktarılması işleminin ardından araştırmacılar tarafından ham veriler üzerinde kodlama yapılmıştır. Belirlenen kodlardan kategoriler oluşturulmuştur. Kod ve kategori oluşturulmasından sonra Türkçe eğitimi alanında doktora yapan bir uzman da kodlama yapmıştır. Araştırmacı ve uzmanın yaptığı kodlama süreci karşılaştırılarak verilere son şekli verilmiştir. Katılımcıların ifadeleri üzerinde herhangi bir değişiklik veya düzeltme yapılmadan cümleler olduğu gibi yazıya aktararak verilmiştir. Sadece katılımcıların ifadelerindeki anlam karışıklığını önlemek amacıyla araştırmacı tarafından gerekli görülen yerlere noktalama işaretleri eklenmiş ve anlaşılacağı düşünülen sözcüklerin doğru şekilleri parantez içerisinde yazılmıştır. Bulgular tablolar şeklinde sunulmuş ve kodları desteklemek için katılımcıların görüşlerinden örnek bölümler verilmiştir. Verilen örnek bölümlerle kodlamaların neye göre yapıldığı da ortaya konmuştur. Verilerin analizinde yapılan bu işlemlerle görüşme verilerinin güvenilirliği de sağlanmaya çalışılmıştır. Kodlara ilişkin hangi katılımcının görüş bildirdiğini belirtmek için katılımcıları temsil eden kısaltmalar kullanılmış ve frekansları verilmiştir.

Gözlemlerden elde edilen veriler video kayıtlarından tekrar izlenerek güvenilir bir şekilde analiz edilmeye çalışılmıştır. Video kayıtlarıyla gözlem esnasında tutulan notlar karşılaştırılarak yapılan davranışların durumu belirlenmeye çalışılmıştır. Gözlem davranışlarını bir uzman daha inceleyerek hazırlanan davranışlara ilişkin görüşlerini belirtmiştir. Gözlem bulguları verilirken hangi gözlemlerde hangi davranışların gerçekleştiği frekanslarıyla birlikte belirtilmiştir. Uzman incelemesi gözlem verilerinin güvenilir bir şekilde analiz edilmesine katkıda bulunmuştur.

Bulgular ve Yorum

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin kendilerini motive etme yöntemlerine ilişkin görüşleri Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1: Öğrencilerin Kendini Motive Etme Yöntemleri

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	f
Türkçesi iyi olanları örnek alarak	Ö1, Ö7	2
Başarılı olmayı isteyerek	Ö3	1
Kendi başına çalışarak	Ö4, Ö5, Ö8, Ö11	4
Arkadaşlarıyla konuşarak	Ö5, Ö15	2
Farklı konuları öğrenerek	Ö6	1
İyi iş imkânına sahip olacağını hayal ederek	Ö2, Ö9	2
Çeşitli ülkelerdeki insanlarla konuşabilmeyi düşünerek	Ö10	1
Türkiye’de yaşayacağını hayal ederek	Ö12, Ö13, Ö14	3

Tablo 1 Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin kendini motive etme yöntemlerine ilişkin görüşlerini yansıtmaktadır. Tablo 1’e göre öğrencilerin Türkçeyi öğrenirken kendilerini çeşitli şekillerde motive ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin Türkçesi iyi olanları örnek alarak, başarılı olmayı isteyerek, kendi başına çalışarak, arkadaşlarıyla konuşarak, farklı konuları öğrenerek, iyi iş imkânına sahip olacağını hayal ederek, çeşitli ülkelerdeki insanlarla konuşabilmeyi düşünerek ve Türkiye’de yaşayacağını hayal ederek kendilerini motive ettikleri ve Türkçe öğrenmeye olan inançlarını pekiştirdikleri görülmektedir. Öğrencilerin görüşleri belli bir yöntemde toplanmayıp çeşitli yöntemlere dağılmıştır. Buna göre öğrencilerin kendilerine uygun bir motive etme yöntemi belirleyerek birbirinden farklı yöntemleri tercih ettikleri söylenebilir. Ö1 ve Ö7 Türkçesi iyi olanları örnek alarak kendilerini motive ettiklerini ve Türkçe öğrenme isteklerini artırdıklarını ifade etmişlerdir. Bu öğrencilerden Ö1’in görüşü şöyledir:

Çok iyi mesela dışarıya çıkıyoruz ya çarşıya çıkıyoruz oraya bazı Erzurumlu arkadaşlar var Erzurumlu (Erzurum ağzıyla) konuşuyorlar. Onlardan yeni yeni şeyler öğreniyoruz onu kendimize karar veriyoruz (örnek alıyoruz). Yani keşke bizde böyle konuşabilirsek biz de böyle konuşsak hiçbir sıkıntımız çıkmasa yani keşke bizde böyle olsak diye çok düşünüyoruz. Bu bizi çok motive ediyor çocukları biz kendimize motive ediyoruz. Bu nasıl güzel Türkçe konuşuyor biz neden böyle konuşamıyoruz.

Ö3 Türkçede başarılı olmayı isteyerek kendisini motive ettiğini şu sözlerle dile getirmiştir:

Ben bilgili olmayı seviyorum, yani her alanda şimdi film izliyorum. Önceki izlediğim filmleri, Türkçe izledik (izlediğim) filmleri, Türkçe müzikleri şeyleri dinlediğim zaman çok iyi bir kendimi çok başarılı hissediyorum. O başarılı (başarılı olma durumu) beni mutlu ediyor. Ve bence öyle başarılı olma, her türlü şeylerde başarılı olduğum zaman beni motive etmeye

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Motivasyona İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Sınıf içi Gözlemler

yetiyor. Mesela başarılı olayım her konuda olsun başarılı olmaya çalışıyorum. Beni o mutlu ediyor.

Ö4, Ö5, Ö8 ve Ö11 kendi başına çalışarak Türkçede başarılı olmaya çalıştıklarını ve kendilerini bu şekilde motive ettiklerini belirtmişlerdir. Bu öğrencilerden Ö4'ün görüşü aşağıda verilmiştir:

İlk önce dersleri dinlemek dikkatli, ilk önce devamsızlık evet öyle bir sebepsiz şaysız devamsızlık yapmam, huyum böyle. Derse hiç geç kalmayı da sevmem ve derslere böyle hazırlarım kendimi. Her gün sabahları dizidir ya film izliyorum. Türkçe ilk geldiğimde de zaten sadece Türkçe izliyordum yani Türkçem gelişsin diye ve kitaplar okumaya çalışırım.

Ö5 ve Ö15 arkadaşlarıyla konuşarak kendilerini motive ettiklerini belirtmişlerdir. Bu öğrencilerden Ö5'in görüşlerine yer verilmiştir:

Mesela bazen hocalarımıza soru soruyoruz yani dersi canlandırmak için. Aslında bazen evde haberleri takip ediyorum, haberlere bakıyorum. Bu yüzden ders içinde bazen arkadaşlarımla yani ders dışında başka bir konu açıyorum.

Ö6 Türkçe derslerinde farklı konuları öğrenerek kendisini motive ettiğini şu sözlerle dile getirmiştir:

İyi her konu değişik geliyor, farklı geliyor, iyi geliyor; farklı olması çok hoşuma gidiyor. Bazen benziyor gibi; ama onun amacı başka, anlamı başka çok kendimi hoşuma gidiyor.

Ö2 ve Ö9 iyi iş imkânına sahip olacağını hayal ederek kendilerini motive ettiklerini belirtmişlerdir. Bu öğrencilerden Ö9'un görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Bilmiyorum ki böyle şey biraz hayal ederim. Birkaç yıl sonra böyle Türkiye'de çok iyi bir meslek sahibi, özel bir iş yapacağımı farz edip ondan sonra böyle gülümseyerek hemen başlarım.

Ö10 çeşitli ülkelerdeki insanlarla konuşabilmeyi düşünerek Türkçe derslerinde motivasyonu sağladığını şu sözlerle dile getirmiştir:

İlk baştan bilmiyordum; ama şimdi çoğu memlekette ulkede belki her yerde Türk çok var ve ben mesela şimdi tek Türkiye değil belki Özbeklerle konuşabilirim. Türkmenlerle de konuşabilirim ve bu kendisi çok büyük bir şey herkes benim kadar değil, yani başka benim bir arkadaşım var benim ülkemde Türkçeyi bilmiyor; ama ben en azından başka bir dili biliyorum ve bu kendisi çok büyük bir fayda (sağlıyor). Yani en azından başka insanları anlayabilirim ve yazmak istiyorum o dille Türkçe (ile). Ve hem de benim iyi bir arkadaşlarım var burda onlar için Türkçeyi öğreneceğim ve inşallah unutmayacam.

Ö12, Ö13 ve Ö14 Türkiye'de yaşayacağını hayal ederek kendilerini motive ettiklerini belirtmişlerdir. Bu öğrencilerden Ö13'ün görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Yani diyorum ki seneye bana o gerekicek seneye de dört yıl boyunca da belki Türkiye’de kalabilirim, o çok gerekir Türkçe. Hem de dil çok nankördür ya unutuluyor işte. O yüzden diyorum daha çok geliştirmem gerekiyor ki sonra unutmim.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin motivasyonlarını artıran etkinliklere ilişkin görüşleri Tablo 2’de verilmiştir:

Tablo 2: Öğrencilerin Motivasyonunu Artıran Etkinlikler

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	f
Film izleme etkinlikleri	Ö1, Ö9, Ö11	3
Eğlenceli ve oyunlu etkinlikler	Ö2, Ö3, Ö4, Ö8, Ö12, Ö14	6
Araştırma ödevleri	Ö5	1
Test çözme etkinliği	Ö6	1
Dil bilgisi etkinlikleri	Ö7	1
Konuşma etkinlikleri	Ö7, Ö10, Ö13	3
Kısa hikâye ve fıkra etkinlikleri	Ö10, Ö15	2
Dinleme etkinlikleri	Ö15	1

Tablo 2 Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin derse motive eden etkinliklere ilişkin görüşlerini göstermektedir. Tablo 2’ye göre öğrencilerin Türkçeyi öğrenirken kendilerini çeşitli etkinliklerle motive ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin film izleme etkinlikleri, eğlenceli ve oyunlu etkinlikler, araştırma ödevleri, test çözme etkinliği, dil bilgisi etkinlikleri, konuşma etkinlikleri, kısa hikâye ve fıkra etkinlikleri ve dinleme etkinlikleriyle Türkçe derslerinde motivasyonlarını artırdıkları anlaşılmaktadır. Öğrenciler daha çok kendilerini eğlendiren ve hoşça vakit geçirmelerini sağlayan etkinliklerle dersi severek motivasyon düzeylerini artırmaktadırlar. Ö1, Ö9 ve Ö11 derslerde film izleme etkinlikleri yapılmasını istedikleri ve bu etkinliklerle kendilerini motive ettiklerini belirtmişlerdir. Ö1’in görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

En çok bana göre yani bazı filmler bilgisayar filmler var bu filmleri getiriyor hoca sade derse son 20 dakika bunları getiriyor. Bazı bazı bunlar bunları izleyerek biz kendimizi motive ediyoruz.

Ö2, Ö3, Ö4, Ö8, Ö12 ve Ö14 eğlenceli ve oyunlu etkinliklerden hoşlandıklarını ve bu sayede derslerde kendilerini motive ettiklerini belirtmişlerdir. Bu öğrencilerden Ö8’in görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Ben öyle oyun oynarak (oynayarak) daha kolay bana. Sadece Türkçe değil genel olarak.

Ö5 derslerde okutmanlar tarafından kendilerine verilen araştırma ödevlerinin öğrenme motivasyonunu artırdığını şu sözlerle dile getirmiştir:

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Motivasyona İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Sınıf İçi Gözlemler

Araştırmacı: *Derste hangi etkinlikler sizi motive ediyor.*

Ö5: *Şimdi hocelarımız bize araştırma veriyorlar.*

Ö6 derslerde yaptırılan test çözme etkinliklerinin motivasyonu artırdığını ve başarısını artırdığını şöyle ifade etmiştir:

Derste öyle bazen test yapıyoruz, sizinle yaptık başka hocelerle. Onlar çok hoşuma gidiyor.

Test yaptığım zaman ne kadar öğrendiğimi anlıyorum. Ne kadar öğrenmem lazım, genellikle test yaptığım zaman bana çok iyi geliyor.

Ö7 derslerde dil bilgisi etkinliklerinden hoşlandığını ve kendisini motive ettiğini aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

İmm en çok ben dil bilgisi alıştırmalarını seviyorum.

Ö7, Ö10 ve Ö13 sınıfta arkadaşlarıyla beraber konuşma etkinliklerinden hoşlandıklarını ve kendilerini motive ettiklerini belirtmişlerdir. Bu öğrencilerden Ö7'nin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Aşk mı para mı bir ay boyunca biz sınıfımızda tartışıyorduk bu konuda. ... hoca bizi iki gruba ayırdı ve bir grup aşk daha iyi diyordu ikinci grup para daha iyi diyordu. Tamam ders bitti ama sonradan arada bile biz bu konuyu devam ediyorduk. Bu konu hakkında konuşmaya devam ediyorduk.

Ö10 ve Ö15 okutmanlar tarafından anlatılan kısa hikâye ve fıkraların motivasyonlarını artırdığını ifade etmişlerdir. Bu öğrencilerden Ö10'un görüşü aşağıdaki gibidir:

Hoce ders anlatırken çok güzel misallar böyle hikayeler kısa ya da fıkra ya da başından geçmiş bir ders gibi o konudan anlatınca çok seviyorum.

Ö15 derslerde dinleme etkinliklerinden hoşlandığını ve bu etkinliklerin kendisini motive ettiğini aşağıda dile getirmiştir:

Hoca kendisi bir şey anlatması çok hoşlanıyorum; çünkü dinleme sadece kitap içinde değil, hayatın içinde de geçiyor. Bazen kitap içinde bazı şeyler geçmiyor, yani hayat içinde hoca hatıraları anlatıyorlar.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin motivasyonlarını azaltan etkinliklere ilişkin görüşleri Tablo 3'te verilmiştir:

Tablo 3: Öğrencilerin Motivasyonunu Azaltan Etkinlikler

Öğrenci Görüşleri	Öğrenciler	f
Konuların anlaşılmadığı etkinlikler	Ö1, Ö12	2
Tekrar yapılan etkinlikler	Ö2, Ö4, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12	6
Okuma etkinlikleri	Ö3, Ö7, Ö14	3
Kitaba bağlı kalınan etkinlikler	Ö5	1
Uzun süren etkinlikler	Ö6, Ö7, Ö9	3
Dil bilgisi etkinlikleri	Ö12	1
Kelime listeleriyle ilgili etkinlikler	Ö13	1
İlgi çekici olmayan konularla ilgili etkinlikler	Ö10, Ö15	2

Tablo 3 Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin derste motivasyonu azaltan etkinliklere ilişkin görüşlerini göstermektedir. Tablo 3'e göre öğrencilerin Türkçeyi öğrenirken bazı etkinliklerin kendilerinin motivasyonunu azalttığı görülmektedir. Konuların anlaşılmadığı etkinlikler, tekrar yapılan etkinlikler, okuma etkinlikleri, kitaba bağlı kalınan etkinlikler, uzun süren etkinlikler, dil bilgisi etkinlikleri, kelime listeleriyle ilgili etkinlikler ve sevilmeyen konularla ilgili etkinliklerde öğrencilerin motivasyonunun azaldığı görülmektedir. Öğrencilerin özellikle tekrar yapılan etkinliklerde motivasyonlarının azaldığı ve etkinliğin defalarca tekrarlanması ve uzun sürmesinden hoşlanmadıkları söylenebilir. Ö1 ve Ö12 derste işlenen konuları anlamadıklarında sıkıldıklarını ve motivasyonlarının azaldığını belirtmişlerdir Bu öğrencilerden Ö1'in görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Yani bazı konuları anlamasak sıkılırız başka bole şeyler yok. Bazı kelimeler var, yani anlamasak çok uzuluruz (üzülürüz). Önce uzuluruz (önce üzülürüz) sonra anladıktan mutlu oluruz.

Ö2, Ö4, Ö8, Ö10, Ö11 ve Ö12 tekrar yapılan etkinliklerden hoşlanmadıklarını ve motivasyonlarının azaldığını ifade etmişlerdir. Bu öğrencilerden Ö10'un görüşü aşağıda yer almaktadır:

Yani bir mesela, çok fazla yani tekrarlı bir şeyi her zaman onu söyleyip her zaman onun için bahsetmek sıkılıyorum.

Ö3, Ö7 ve Ö14 okuma etkinliklerinde zorlandıklarını ve motivasyonlarının azaldığını ifade etmişlerdir. Bu öğrencilerden Ö3'ün görüşü aşağıda verilmiştir:

Ben heralde alışmışım, yani sağdan soldan okumaya. İngilizcede (İngilizcede de) o problemim var, tek problem okumada çok yavaş okuyorum. O yüzden yani başarılı olmadığım için sevmiyorum.

Ö5 derslerde kitaba bağlı kalınan etkinliklerden sıkıldığını ve bu etkinliklerin motivasyonunu düşürdüğünü şöyle ifade etmiştir:

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Motivasyona İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Sınıf İçi Gözlemler

Kitap, kitaptan ders aldığımız zaman sıkılıyorum. Basit olduğu için.

Ö6, Ö7 ve Ö9 uzun süren etkinliklerden hoşlanmadıklarını ve motivasyonlarının azaldığını ifade etmişlerdir. Bu öğrencilerden Ö7'nin görüşü aşağıda verilmiştir:

Hoca okuyor okuyor sonra bir şey hatırlıyor, anlatmaya başlıyor. Mesela daha önce söylemiştim bugün biz bağlaç konusunu (konusuna) başladık. Okuduğum kitap ta koskocamandı. Orada on tane bağlaç hakkında anlatıldı ve bir derste bu çok fazla. Gerçekten insan hem de sıkılmaya başlıyor hem de her şeyi karıştırmaya başlıyor bu nedenle.

Ö12 dil bilgisi etkinliklerinin motivasyonunu düşürdüğünü şu sözlerle ifade etmiştir:

Dil bilgisi iyi; ama çok hoşlanmıyorum.

Ö13 kelime listeleriyle ilgili etkinliklerin motivasyonunu düşürdüğünü aşağıdaki şekilde ifade etmiştir:

Sadece kelime listesi şimdi, sadece kelime; ama önceden dil bilgisi çok sıkıcı geliyordu, okuma çok sıkıcı geliyordu. Çünkü zorlaşıyordu; ama şimdi sadece kelime listesi.

Ö10 ve Ö15 sevilmeyen konularla ilgili etkinliklerin motivasyonlarını azalttığını ifade etmişlerdir. Bu öğrencilerden Ö10'un görüşleri aşağıda verilmiştir:

Mesela yani sevmediğim konular ilginç olmayınca yani insan sıkılır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde motivasyona dayalı davranışların sınıf ortamındaki uygulanmasına ilişkin gözlem verileri davranışların gerçekleşme sıklığına göre Tablo 4'te gösterilmiştir:

Tablo 4: Sınıf İçi Motivasyon Davranışları

Gözlemlenen Davranışlar	G1	G2	G3	G4	G5	Toplam
Öğrencilerin öğrenmeye istekli olması	5		1			6
Öğrencilerin bireysel özelliklerine dikkat edilmesi	3			5		8
Öğrencilerin derse katılımının teşvik edilmesi	12	2	4	2	3	23
Dersin eğlenceli geçmesi	6	3	1	2		12
Öğrencilerin isteklerine önem verilmesi	5	1	4	1		11
Derste günlük yaşamla ilişki kurulması				1	4	5
Öğrencilerin ödüllendirilmesi	11	4		3	1	19
Öğrencilerin merak duygusunun harekete geçirilmesi	5	7		4		16

Tablo 4 Türkçe öğrenme sürecinde yabancı öğrencilerin motivasyon durumlarıyla ilgili gözlem sonuçlarını göstermektedir. Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin motivasyonlarını artırıcı ilgili 8

davranışın gerçekleştiği görülmektedir. Öğrencilerin öğrenmeye istekli olması, öğrencilerin bireysel özelliklerine dikkat edilmesi, öğrencilerin derse katılımının teşvik edilmesi, dersin eğlenceli geçmesi, öğrencilerin isteklerine önem verilmesi, derste günlük yaşamla ilişki kurulması, öğrencilerin ödüllendirilmesi, öğrencilerin merak duygusunun harekete geçirilmesi gibi davranışların gözlemlendiği anlaşılmaktadır. Bu davranışlardan 23 kez gerçekleşen öğrencilerin derse katılımının teşvik edilmesi davranışının en fazla yapıldığı görülmektedir. Farklı okutmanların derslerinde gözlemlenen davranışlar arasında da farklılıklar bulunduğu söylenebilir. Okutmanların ders işleme metodu, dersin içeriği gibi faktörlere bağlı olarak bu durum değişiklik göstermektedir. Gerçekleşen davranışlara bakıldığında öğrencilerin daha fazla motivasyona ihtiyaç duydukları ve motive edici davranışların derslerde daha fazla yapılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin kendi motivasyon durumlarına ilişkin görüşlerinin alınmasının ve derslerde görülen motivasyonla ilgili davranışların gözlemlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin kendilerini motive etme yöntemleri; Türkçesi iyi olanları örnek almak, başarılı olmayı istemek, kendi başına çalışmak, arkadaşlarıyla konuşmak, farklı konuları öğrenmek, iyi iş imkânına sahip olacağını hayal etmek, çeşitli ülkelerdeki insanlarla konuşabilmeyi düşünmek ve Türkiye’de yaşayacağını hayal etmek şeklindedir. Bu sonuçlardan iyi iş imkânına sahip olacağını hayal ederek ve Türkiye’de yaşamak için Türkçe öğrendiğini ve kendini böyle motive eden öğrencilerin görüşlerine benzer bir şekilde Tok ve Yığın’ın (2013) yaptıkları araştırmada yabancı uyruklu öğrencilerin öncelikle ekonomik ve eğitim amaçlı olarak Türkçeyi öğrenmeyi tercih ettikleri görülmüştür. Acat ve Demiral’ın (2002) araştırmasında da yabancı dil öğrenmede en önemli motivasyon kaynağının yabancı dil öğrenmenin gelecekte bireylere iş bulmada ve işte yükselmeye destek sağlamak olduğu ifade edilmiştir. Kuşçu’nun (2014) çalışmasında öğrencilerin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenerek daha iyi iş fırsatları bulacaklarına ve ana dili Türkçe olan insanlarla daha iyi iletişim kuracaklarına inandıkları belirtilmiştir. Şahin’in (2009) araştırması sonucunda ise dil eğitiminde model alma ve etkin katılımın önemli olduğu ifade edilmiştir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin kendilerini motive eden etkinliklerle ilgili görüşleri incelendiğinde öğrencilerin daha çok kendilerini eğlendiren ve hoşça vakit geçirmelerini sağlayan etkinliklerle motivasyon düzeylerini artırdıkları belirlenmiştir. Öğrencilere gerek derslerde gerekse de ders dışında yaptırılan eğlenceli etkinlikler onların hem öğreneceği konuyu sevmesine hem de uzun süre sıkılmadan çalışabilmelerine katkı sağlar. Yabancı dil öğrenmenin zevkle yapılan bir iş hâline dönüştürülmesi ve dil öğrenmenin zorunluluktan çıkarılıp içsel motivasyon kaynaklarıyla desteklenmesi durumunda başarı gelecektir. Öğrencilere Bu sonucu destekler şekilde Gürsoy ve

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Motivasyona İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Sınıf İçi Gözlemler

Arslan (2011) da eğitsel oyunların yabancılara Türkçe öğretiminde öğrenci motivasyonunu sağlaması üzerinde etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin motivasyonlarını azaltan etkinliklerle ilgili araştırma sonucunda öğrencilerin özellikle tekrar yapılan etkinliklerde motivasyonunun azaldığı ve etkinliğin defalarca tekrarlanması ve uzun sürmesinden hoşlanmadıkları tespit edilmiştir. Derslere giren farklı okutmanların aynı etkinlikleri yaptırması ve yaptırılan etkinliklerin uzun sürede yapılması öğrencileri dersten soğutmaktadır. Bu anlamda okutmanların etkinlik çeşidini artırmaları ve tekrara düşmemeleri gerekir. Ayrıca öğrencilerin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrendikleri ve zihinsel süreçlerini kullanırken çabuk yoruldukları da düşünüldüğünde bu durum daha iyi anlaşılır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde motivasyona dayalı davranışların sınıf ortamında yapılmasına ilişkin araştırma sonucunda bu davranışlardan öğrencilerin derse katılımının teşvik edilmesi davranışının en fazla yapıldığı görülmektedir. Öğrencilerin derse katılımını sağlamada okutman faktörü oldukça önemlidir. Öğrencileri derse katılmaya teşvik eden okutmanların derslerinde bu katılımın daha yüksek olduğu söylenebilir. Farklı okutmanların derslerinde gözlemlenen davranışlar arasında farklılıklar olduğu göz önünde bulundurulursa okutmanların motivasyondaki önemi daha fazla ortaya çıkmaktadır. Acat ve Demiral'ın (2002) araştırmasında da öğrencilerin sınıf içi etkinliklerinde öğretmenin motivasyon sağlamada önemli bir rol üstlendiği belirtilmiştir.

Bu çalışmayla yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenirken kendine özgü motive etme yöntemleri kullandıkları ve bu yöntemlerin birbirinden farklı olduğu, öğrencilerin oyunlu ve eğlenceli etkinliklerle kendilerini motive ettikleri, benzer şekilde tekrarlı ve benzer etkinliklerin onların derse karşı motivasyonunu düşürdüğü ve derslerde öğrencilerin motive olmasında okutmanların derse katılımı teşvik etmesinin önemli olduğu ve bu konuda okutmanlara düşen görev ve sorumlulukların olduğu söylenebilir. Bu sonuçlara göre aşağıdaki öneriler sunulabilir:

Öğrencilerin kendine özgü motivasyon yöntemleri belirlenerek öğrencilerin bu yönleri desteklenmelidir. Derslerde öğrencilerin motivasyonunu artıran oyunlu ve eğlenceli etkinliklere yer verilerek öğrencilerin derslerde sıkılmaması sağlanmalıdır. Okutmanların birbirinden haberdar olarak farklı etkinlikler yaptırmamalıdır. Türkçe öğreten okutmanlar ders içinde ve ders dışında öğrencileri motive edici davranışları sık sık kullanmalıdırlar.

Kaynakça

Acat, M. B. ve Demiral, S. (2002). Türkiye'de yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 31, 312-329.

Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 344-361.

- Arıklı, G. ve Yorgancı, B. (2012, Haziran). *Öğretmenlerin, öğretmen adaylarının ve öğrencilerin motivasyonu algılama farklılıkları*. X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi'nde sunulmuş sözlü bildiri. Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Arslan, M. ve Akbarov, A. (2010). Türkiye'de yabancı dil öğretiminde motivasyon-yöntem sorunu ve çözüm önerileri. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 24, 179-191.
- Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1, 19-30.
- Barın, E. (2008). Yabancılara Türkçenin öğretiminde motivasyonun önemi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7, 135-143.
- Bogdan, R. C. ve Biklen, S. K. (2007). *Qualitative research for education* (Fifth edition). London: Pearson.
- Cüceloğlu, D. (1998). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çetin, M. (2013). Yabancılara Türkçe öğretiminde motivasyon amaçlı video kullanımı. M. Arslan (Ed.), *Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi Bildiri Kitabı II* (ss. 69-76). Bosna Hersek: International Burch University.
- Dörnyei, Z. (1998). Motivation in second and foreign language learning. *Language Teaching*, 31 (3), 117-135.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gan, Z. Humphreys, G. ve Hamp Lyons, L. (2004). Understanding successful and unsuccessful efl students in Chinese universities. *The Modern Language Journal*, 88 (2), 229-244.
- Gürsoy, A. ve Arslan, M. (2011). Eğitsel oyunlar ve etkinliklerle yabancılara Türkçe öğretim yöntemi. A. Akbarov (Ed.), *1st International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics Bildiri Kitabı* (ss. 177-185). Bosna Hersek: International Burch University.
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.564dceab233907.48225570.
- Karip, E. (2007). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kuşçu, S. (2014). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğretmen bilişi ve öğrenci inanışları. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, 1, 111-120.
- Little, D. (1991). *Learner autonomy: definitions, issues and problems*. Dublin: Authentik.
- McMillan, J. H. ve Schumacher, S. (2010). *Research in education: Evidence-based inquiry*. (7th Edition). London: Pearson.
- Moore, K. D. (2001). *Classroom teaching skills*. Boston: Mc Graw Hill.
- Onaran, O. (1981). *Çalışma yaşamında güdülenme kuramları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Onozawa, C. (2010). *Promoting autonomy in the language class: How autonomy can be applied in the language class*. <http://www.kyoai.ac.jp/college/ronshuu/no-10/onozawa1.pdf> 22.08.2015 tarihinde alınmıştır.
- Oxford, R. ve Shearin, J. (1994). Language learning motivation: expanding the theoretical framework. *The Modern Language Journal*, 78 (1), 12-28.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (çev. ed. Bütün, M. ve Demir, S. B.). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Pekel, H. N. (2001). *İşletmelerde motivasyon-verimlilik ilişkisi: Devlet hava meydanları işletmesi Antalya Havalimanı çalışanları arasında bir örnek olay araştırması*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Ryan, R. M. ve Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54-67.
- Samatova, B. (2014). Motivational issues in language teaching. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi* 2, 359-363.
- Scharle, A. ve Szabó, A. (2000). *Learner autonomy: A guide to developing learner responsibility*. Cambridge: Cambridge University Press.

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Motivasyona İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Sınıf İçi Gözlemler

- Selçuk, Z. (2000). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Seyis, S., Yazıcı, H. ve Altun, F. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin motivasyonları ve duygusal zekaları ile akademik başarıları arasındaki ilişki. *Millî Eğitim*, 197, 51-63.
- Soyupek, H. (2007, Eylül). *Yabancı dil öğretiminde güdülemenin önemi*. Uluslararası Asya ve Afrika Çalışmaları Kongresi'nde sunulmuş bildiri. Ankara.
- Şahin, A. (2004). Yönetim kuramları ve motivasyon ilişkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 523-547.
- Şahin, Y. (2009). Yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen unsurlar. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13 (1), 149-158.
- Şavlı, F. ve Erdaş Keşmer, Ö. (2013). Fransızca öğretiminde kültürün öğrenci motivasyonu üzerindeki etkisi. *Synergies Turquie*, 6, 71-85.
- Tok, M. ve Yığın, M. (2013). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenme nedenlerine ilişkin bir durum çalışması. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 8, 132-147.
- Topçuoğlu Ünal, F. ve Bursalı, H. (2013). Türkçe öğretmenlerinin motivasyon faktörlerine ilişkin görüşleri. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, 5, 7-22.
- Ünsal, G. (2013). Fransızca öğreniminde birinci yabancı dil İngilizce, öğrenme stratejileri ve motivasyonun rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 319-330.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, F. (2007). İş doyumunu ile örgütsel adalet ilişkisi. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 62 (1), 253-278.
- Yılmaz, E. (2013). Lise öğrencilerinin İngilizce dersi motivasyon düzeylerinin ve motivasyon tiplerinin belirlenmesi. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 1, 130-139.
- Yılmaz, F. ve Buzlukluoğlu Arslan, S. (2014). Çomü Tömer'de Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin motivasyon kaynakları ve sorunları. *Turkish Studies*, 9(6), 1181-1196.